

Jedna waluta dla jednej Europy

Droga do euro

Instytucje Europejskie – współpraca

Komisja Europejska przedstawia wizję polityki oraz projekty aktów prawnych, a także nadzoruje ich wprowadzanie w życie. Propozycje związane z UGW są przygotowywane przez DG ECFIN – Dyrekcję Generalną ds. Gospodarczych i Finansowych.

Rada Unii Europejskiej, składająca się z przedstawicieli rządów państw członkowskich, decyduje w sprawach dotyczących propozycji Komisji i przyjmuje je. Rada ECOFIN, złożona z ministrów państw członkowskich ds. finansów i gospodarki, zajmuje się zagadnieniami EMU.

Parlament Europejski, którego deputowani pochodzą z bezpośrednich wyborów, obraduje nad projektami ustaw, a w wielu dziedzinach również dzieli z Radą Unii Europejskiej prawo do przyjmowania aktów prawnych (w procedurze „współdecydowania”). ECON jest stałym komitetem ds. gospodarczych i monetarnych, który rozważa zagadnienia związane z UGW.

Euro – siła na rzecz stabilizacji gospodarczej na świecie

Stabilne międzynarodowe waluty mają wielki udział w stabilizacji światowej gospodarki. Stabilna gospodarka jest ważna nie tylko dla handlu i inwestycji, ale również długoterminowo: w perspektywie rosnącego standardu życia i wzrostu gospodarczego zarówno wśród społeczeństw uprzemysłowionych jak i rozwijających się. Będąc największym blokiem handlowym na świecie i największym źródłem inwestycji w innych krajach, UE jest w sposób oczywisty zainteresowana stabilizacją światowej gospodarki. Dlatego rozsądne zarządzanie gospodarką w strefie euro jest tak ważne – daje światowym rynkom zaufanie i stabilizację, niezbędną dla rozwoju.

Europejski Bank Centralny

EBC we Frankfurcie jest podstawą Europejskiego Systemu Banków Centralnych (ESBC), składającego się z narodowych banków centralnych wszystkich państw członkowskich UE. EBC jest niezależny od krajowych rządów i prowadzi politykę monetarną w strefie euro z misją utrzymania stabilności cen. Stabilne ceny i niska inflacja pozwalają firmom i inwestorom planować z większą pewnością. Pobudzają wzrost i przyczyniają się do zwiększenia zatrudnienia. Podczas gdy EBC prowadzi politykę monetarną polegającą na sprawowaniu kontroli nad podażą pieniądza, polityka fiskalna – podatki i pokrywanie wydatków – pozostaje w gestii poszczególnych rządów w zakresie uzgodnionym w Pakcie Stabilizacji i Wzrostu.

Mobilność – kluczowy element unijnej integracji

Mobilność – zjawisko przemieszczania się – czy to w celach biznesowych, wypoczynkowych, czy w związku z zamiarem zamieszkania w innej części Europy, jest ważną z wielu powodów społeczno-ekonomicznych ludzkie mogą jednak do miejsc o lepszych możliwościach zatrudnienia; studenci mogą jechać za granicę; turystyka rozwija się i przyczynia do rozwoju gospodarki regionalnej. Wspólny rynek usunął wiele barier hamujących mobilność. Kwalifikacje zawodowe są uznawane w całej UE, branża usług promuje liberalizację się, zachęcając do tańszych, częstszych podróży. W programie unijnym Erasmus ponad milion studentów uczęszczało na wykłady uniwersyteckie w innych krajach UE.

Wzór euro

Wzory na banknotach euro odnoszą się do „wieków i stylów Europy” i przedstawiają motywy architektoniczne zaczerpnięte z siedmiu okresów historii kultury Europy – np. styl romański na banknocie 10 €. Wizerunki na banknotach przedstawiają okna i bramy, symbolizujące europejskiego ducha otwartości i współpracy. Banknoty są także same w całej strefie euro. Money mają wspólny wzór na awersie oraz charakterystyczne dla każdego kraju wzory na rewersie. Każde państwo należące do strefy euro wybrało własny projekt, nawiązujący do swojej własnej historii lub kultury.

Unie monetarne w przeszłości

W przeszłości próbowano już wprowadzić unie monetarne w Europie. Łacińska Unia Monetarna zjednoczyła w 1867r. Francję, Belgię, Szwajcarię, Grecję i Bułgarię za pomocą złotych i srebrnych monet, a Skandynawska Unia Monetarna została ustanowiona w 1875r. Nie przetrwały one, ponieważ cena złota różniła się względem srebra, destabilizując walutę. Sukcesem zakończyła się unia monetarna w Niemczech. W 1834r. ustanowiono unie celną i określono kursy wymiany waluty. Następnie wprowadzono zjednoczoną jedyną, prekursora marki niemieckiej.

UGW – pewność stabilizacji i konwergencji

W celu zapewnienia stabilizacji gospodarczej, gospodarki państw kandydujących do UGW musiały stać się podobne do siebie. Osiągnięto to poprzez sprostanie kryteriom konwergencji, ustalonym w Maastricht. Chodzi o niski wskaźnik inflacji, stabilny kurs wymiany waluty, deficyt budżetowy poniżej 3% PKB, dług publiczny poniżej 60% PKB i niskie długoterminowe stopy procentowe. Kiedy UGW stała się rzeczywistością, wstąpił w życie Pakt Stabilności i Wzrostu (SGP). Ma on te same ograniczenia co do deficytu i długu jak kryteria z Maastricht i zachęca do stabilności potrzebnej dla gospodarczego wzrostu poprzez uspokajanie wahań w cyklu ekonomicznym.

Historia i polityka

Unia Gospodarcza i Walutowa

Społeczzeństwo i kultura

Dawne waluty w Europie

Euro zastępuje narodowe waluty, które mają długą historię. Najstarsza jest grecka drachma, będąca w użyciu ponad 2500 lat temu.

Cesarz rzymski wykorzystywał monety do upamiętnienia swoich zwycięstw – popularizowania polityki, a w ramach denarii i aureusy były uznawane na obszarze od Węgry Brytyjskich po Turcję – była to pierwsza paneuropejska waluta. Monety często brały swoje nazwy od jednostek miary, jak np. włoski lir i fińska marka; działo się tak, bo pierwotnie składały się one z określonej ilości złota i srebra. Złoty frank (nazwa z inskrypcji francorum rex, znajdującej się na wczesnych monetach, a oznaczającej „Krol Franków”) został po raz pierwszy wybity w 1360r., aby uczcić fakt uwolnienia króla Jana II schwytanego przez Anglików. Pierwszy talar został wybity w 1519r. w Czechach. Talarów lub tolarów używano przez wiele lat w Europie – do dziś przetrwała jedynie nazwa „dolar”.

Przygotowanie do €-day

Nowe banknoty i monety pojawiły się w całej strefie euro 1 stycznia 2002r. Wydrukowano ponad 14 miliardów banknotów, wartych 633 miliardy € i wybito 52 miliardy monet, używając 250 000 ton metalu. Około 140 miliardów € dostarczono do głównych banków i sklepów w dniach poprzedzających wprowadzenie waluty. Początkowo euro było w użyciu razem z narodowymi walutami, lecz po dwóch miesiącach pozostało jedynym legalnym środkiem płatniczym.

1957 Każdy z sześciu członków – założycieli Unii Europejskiej ma swoją własną walutę: Belgia (frank), Niemcy (marka), Francja (frank), Włochy (lira), Luksemburg (frank) i Holandia (gulden). Słowo „moneta” wywodzi się z starożytnego Rzymu – pochodzi od Świętyni Iana. Monety, gdzie bito monety.

1957 Ustanowiony w tym roku Traktat Rzymski definiuje wspólne cele gospodarcze Państw Członkowskich i stanowi ważny wkład na rzecz stabilizacji, wzrostu poziomu życia i bliższych relacji między państwami członkowskimi.

1961 Powstaje Mur Berliński – realne odzwierciedlenie tak zwanej „żelaznej kurtyny”. Mur przecina historyczną stolicę Niemiec na pół, rozdzielając na najbliższe 28 lat rodziny i społeczności, a także Europę.

1960s Zostaje przyjęta Wspólna Polityka Rolna służąca zabezpieczeniu i stabilizacji dostaw żywności poprzez wspomaganie producentów w sektorze rolnictwa.

1968 Utworzenie unii celnej jest pierwszym ważnym krokiem w kierunku integracji gospodarczej. Następuje zniesienie opłat celných, co ułatwia handel międzynarodowy. W obrębie Wspólnoty handel wzrasta sześciokrotnie w ciągu dwóch lat.

1969 Na szczycie państw w Hadze premier Luksemburga, Pierre Werner, przedstawia propozycję trójstopniowego procesu utworzenia Unii Gospodarczej i Walutowej UGW i wspólnej waluty. Państwa członkowskie przyjmują Plan Wernera w 1971r.

1961 Władze Ziemię, jest przepiękną – to pierwsze słowa wypowiedziane w przestrzeni kosmicznej. Radziecki kosmonauta – Jurij Gagarin – jako pierwszy człowiek poleciał w kosmos (12 kwietnia 1961r. na statku Vostok 1). Walentyna Tierszokowa zostaje pierwszą kobietą, która poleciała w przestrzeń kosmiczną – w 1963r. na statku Vostok 6.

1963 świat ogarnia „beatlemania”. The Beatles, pierwsza supergrupa muzyki pop, przyciąga ogromne rzesze nastolatków wszędzie, gdzie koncertuje. Jej pojawienie się stanowi przełom kulturowy, a z biegiem lat stanie się ona najpopularniejszym zespołem wszech czasów.

1969 „Orzeł wylądował” – melduje załoga statku Apollo 11 z Morza Spokoju, znajdując się na Księżycu. Dowódcą Apollo, komandor Neil Armstrong, jest pierwszym człowiekiem, który postawił tam stopę. Było to 20 lipca 1969r.

1970s Komputery można napotkać jedynie w dużych instytucjach. Są tak wielkie, że zajmują całe pomieszczenia. E-mail, wraz ze znakiem „małpki” – @, powstaje w 1972r. Domowe wideo stereo odzwierciedla duże płyty winylowe stają się coraz popularniejsze.

1975 Zostaje utworzona Europejska Agencja Kosmiczna (ESA), w celu prowadzenia niezależnych misji kosmicznych. Ariane 1, pierwsza rakietka ESA, startuje w Wigilię Bożego Narodzenia 1979r. wynosząc na orbitę serię satelitów komunikacyjnych.

1970s Długowłose gwiazdy muzyki pop, ubrane w rozszerzone ku dołowi spodnie i buty na koturnach, wywierają wielki wpływ na modę. Dziewczęta noszą obcisłe szorty typu „hot pants”; pojawiają się też punki z farbowanymi, postawionymi na sztorc włosami, holdującymi modzie na piercing.

1979 Premiera „Wallmana” – osobistego odtwarzacza kaset magnetycznych o dobrej jakości dźwięku stereo. Możliwość cieszenia się „przenośną” muzyką sprawia, że młodzież kupuje miliony takich odtwarzaczy.

1981 W sklepach z powodzeniem sprzedają się pierwsze komputery osobiste – mieszczą się na biurku, mają czarno-białe ekrany i pracują z częstotliwością 4,77 megaherców (MHz). Nie są jeszcze wyposażone w twarde dyski. Pojawiają się też pierwsze telefony komórkowe.

1984 Pojawiają się osobiste odtwarzacze płyt CD, łącząc możliwość słuchania „przenośnej” muzyki z wysoką jakością dźwięku laserowych kompaktów dysków. Prędkość domowych komputerów (już z kolorowymi monitorami i większą pamięcią) wzrasta do blisko 100 MHz.

1989 Tim Berners-Lee, naukowiec pracujący w Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych (CERN), tworzy World Wide Web – system wyszukaniania informacji i dzielenia się nimi przez internet.

1990s Komputery domowe pracują z szybkością kilkuset MHz. Rozszerza się sieć internetowych połączeń. E-mail staje się coraz popularniejszy, a gry wideo zaczynają zdobywać rynek. Do końca dekady będzie na całym świecie 24 miliony serwerów obsługujących internet.

1995 Liczba abonentów telefonii komórkowej w UE rośnie z 4,2 miliona w 1991r. do 230 milionów w 2000r. – ten ogromny wzrost to efekt ogólnoeuropejskiej technologii GSM, stworzonej dzięki badaniom naukowym, prowadzonym z funduszy UE.

1995 Na spotkaniu w Madrycie Rada Europejska podaje nazwę przyszłej europejskiej waluty – euro – która pojawi się 1 stycznia 1999r. w obrocie bezgotówkowym.

1999 11 Państw Członkowskich wprowadza euro tworząc strefę euro. Jednak banknoty i monety nie są na razie dostępne – euro jest w dalszym ciągu walutą „wirtualną”. Grecja dołącza do strefy euro w 2001r.

1997 Tanie linie lotnicze pozwalają na częste podróże, co przyczynia się do wzrostu liczby osób – rozwija się turystyka i podróże stają się coraz bardziej popularne w całej Europie. Do 2000r. z usług przewoźników skorzystała w UE dziesiątki milionów ludzi rocznie.

1997 Na spotkaniu Rady Europejskiej w Amsterdamie zostaje uzgodniony Pakt Stabilności i Wzrostu.

1998 Powstaje niezależny Europejski Bank Centralny z siedzibą we Frankfurcie.

1999 Głowy Państw i Rządów UE ustanawiają Agendę Lizbońską – zespół ambitnych reform mających do roku 2010 uczynić z Unii Europejskiej najbardziej dynamiczną i konkurencyjną, opartą na wiedzy gospodarkę na świecie.

2000 Po dołączeniu Republiki Czeskiej (korona), Estonii (korona), Cypru (funt), Litwy (lit), Węgier (forint), Malty (lira), Polski (złoty), Słowenii (tobár) i Słowacji (korona) Unia Europejska liczy teraz 25 członków.

2002 Nowy rok i nowa waluta. Rozpoczyna się największa w historii wymiana pieniądza, podczas której monety i banknoty w nowej walucie euro zastępują waluty narodowe. Euro jest ukoronowaniem kilku dziesięcioleci pracy zmierzającej do utworzenia UGW.

2004 Po dołączeniu Bułgarii i Rumunii przystępują do Unii, w związku z czym liczba jej członków rośnie do 27, a wśród walut pojawiają się bułgarski lew i rumuński lej. Liczba mieszkańców Unii Europejskiej wzrasta do ponad 490 mln. Podobnie jak państwa członkowskie, które przystąpiły do Unii w 2004 r., Bułgaria i Rumunia przyjmują wspólną walutę po spełnieniu odpowiednich kryteriów.

2007 W UE jest już ponad 60 mln szerokopasmowych łączy internetowych. Dzięki nim można grać w czasie rzeczywistym z przyjaciółmi na drugim końcu świata, prowadzić darmowe rozmowy telefoniczne, a nawet oglądać telewizję wysokiej rozdzielczości – wszystko w Internecie. Histopry umożliwiającą bezprzewodowy dostęp do Internetu w centrach miast, samolotach i kawiarniach.

2005 Wchodzi w życie Protokół z Kłoto, dotyczący ograniczenia emisji gazów cieplarnianych UE jest jednym z liderów światowej walki ze zmianami klimatu.

R@ZEM

OD 1957

Wspólny pieniądz Wiele możliwości